ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК МЕХАНІЗМ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

MANAGEMENT BY OBJECTIVES PLANNING AS THE MECHANISM OF SOLVING THE PROBLEMS OF INNOVATIVE ECONOMY DEVELOPMENT

Анатолій БУТЕНКО,
доктор економічних наук,
Інститут проблем ринку
та економіко-екологічних
досліджень НАН України, Одеса

Anatoliy BUTENKO,
PhD Economics,
Institute for Market Problems
and Economic & Ecological
Researches, Ukraine National
Academy of Sciences, Odessa

Євгенія ЛАЗАРЄВА,
доктор економічних наук,
Інститут проблем ринку
та економіко-екологічних
досліджень НАН України, Одеса

Yevgeniya LAZAREVA,
PhD Economics,
Institute for Market Problems
and Economic & Ecological
Researches, Ukraine National
Academy of Sciences, Odessa

Багатоаспектність, динамічність сучасних інноваційних процесів потребує координації дій учасників і суспільних відносин, які їх стосуються: науково-технічного співтовариства, підприємницьких структур, державних органів, споживачів інноваційної продукції, громадських організацій. Пошук узгодження економічних інтересів між цими учасниками, які здійснюють і використовують нововведення або відчувають їх вплив, є необхідним, тому що лише в умовах соціальної згоди можливі масштабні інвестиції в інновації та отримання відповідного результату.

За даними досліджень, проведених ООН на початку XXI століття, Україна посідала одне з перших місць у світі за кількістю наукових співробітників, рівень освіченості українців перевищував середній індекс країн Східної Європи і СНД. За результатами оцінювання експертами Світового економічного форуму інноваційного розвитку країн у 2009-2010 роках, наша країна посідала 62 місце серед 133 країн, у 2005-2006 – відповідно 50 місце, падіння на 12 позицій, у 2010-2011 - прогнозується падіння ще на одну позицію (табл. 1).

Базовим механізмом переходу від інноваційних стратегій відповідного рівня управління до ефективних дій впровадження їх у життя вважається програмно-цільове планування. Розробка й реалізація комплексних науково-технічних та інноваційних програм випливають із функції системної взаємодії в конкретній формі учасників інноваційного процесу та інших зацікавлених осіб як визначений план їхніх спільних заходів і проектів, що мобілізують розрізнені ресурси для отримання синергетичного ефекту.

Задля досягнення найбільшої результативності й застосування програмно-цільового методу планування в реалізації науково-технічної та інноваційної політики різних рівнів управління у статті поставлено мету визначити сутність і перспективність цього методу у розв'язанні проблем інноваційної сфери вітчизняної економіки.

У статті досліджено організаційний супровід і методичне забезпечення реалізації програмно-цільового методу планування науково-технічної та інноваційної сфери економіки України. Запропоновано систему заходів щодо розробки, прийняття і сприяння реалізації цільових програм у цій сфері.

The organizational support and methodical maintenance of realization management by objectives method of planning the scientific, technical and innovative sphere of economy of Ukraine are investigated in the article. The system of actions for working out, acceptance and assistance in realization of target programs in this sphere is offered.

Відповідно до Закону України «Про державні цільові програми» – державна цільова програма – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням [1]. У Ст. 3 закону державні цільові програми за своєю спрямованістю класифіковані на: «...економічні, наукові, науково-технічні, соціальні, національно-культурні, екологічні, оборонні, правоохоронні».

Застосування цільових програм в управлінні інноваційною діяльністю

- пов'язано з тенденціями розвитку, характерними для сучасної науки й техніки, у тому числі:
- проявом міжгалузевого і міжвідомчого характеру більшості сучасних науково-технічних проблем;
- зростанням їх комплексності;
- необхідністю безперервного наскрізного управління процесами створення, освоєння, виробництва й використання нової техніки і технологій;
- зростанням попиту на результати науково-технічної діяльності іноземних та вітчизняних розробників та відповідно інвесторів;
- збільшенням вартості досліджень і розробок;
- необхідність відображення кінцевих цілей і результатів у плануванні інновацій тощо.

Отже, сутність програмно-цільового управління в інноваційній сфері полягає в тому, що воно дозволяє реалізувати при формулюванні й виконанні інноваційних концепцій логіку планування від мети до кінцевих результатів і забезпечує підготовку для кожної з установлених науково-технічних проблем комплексної програми її рішення на різних рівнях управління: в межах країни, окремих регіонів, видів економічної діяльності (галузей), підприємств та їх об'єднань.

При плануванні інноваційних процесів з використанням програмно-цільового методу у планах знаходять відображення три необхідні елементи:

- номенклатурні завдання щодо рішення певних науково-технічних проблем у вигляді комплексних програм розвитку;
- цільові показники (індикатори), що відображають кінцеві результати інноваційної діяльності господарюючого суб'єкта – підвищення техніко-економічного рівня виробництва, у тому числі створення і освоєння нових видів виробництв, техніки, технологій, продукції, послуг;
- ресурси, які необхідні для реалізації намічених програм.

Метою розробки програм науково-технічного та інноваційного розвитку країни, регіону, видів економічної діяльності є формування ефективної економіки, заснованої на науково-технічних досягненнях та інноваційній діяльності, що до-

Таблиця 1. **Динаміка показників інноваційного розвитку економіки України**

Складено за даними World Economic Forum < The Global Competitiveness report, http:// www.weforum.org

Показники	2010-2011 роки прогноз (139 країн)		2009-2010 (133 країни)		2005-2006 (114 країн)	
	місце	бал	місце	бал	місце	бал
Рівень інноваційного розвитку в цілому, у т.ч.:	63	3,11	62	3,21	50	3,2
Інноваційна спроможність	37	3,50	32	3,70	31	3,9
Якість науково-дослідницьких закладів	68	3,61	56	3,88	42	4,0
Витрати компаній на НДДКР	69	3,00	68	3,01	45	3,3
Науково-технологічне співробітництво між університетами і бізнесом	72	3,47	64	3,48	48	3,0
Державні закупки передових технологічних продуктів	112	3,13	85	3,35	92	3,1
Наявність науково-інженерних кадрів	53	4,33	50	4,37	55	4,7
Зареєстровані патенти на винаходи (на 1 млн. населення)	64	0,35	64	0,46	50	0,4

Рисунок. **Зміст і рівні програмно-цільового планування**

зволяє створити умови для зростання економіки на новій технологічній платформі, сприяє розв'язанню економічних, соціальних та екологічних проблем суспільства. Завдання довгострокових програм можуть уточнюватися при складанні комплексних програм вирішення основних науково-технічних проблем, довгострокових і поточних (річних) планів. Розробка науково-технічних та інноваційних програм передбачається при плануванні розвитку відповідно до рівнів: національного господарства країни в цілому, окремих функціональних міністерств і відомств, регіонів, на підприємствах та їх об'єднаннях (див. рис).

На першому рівні на основі встановлених пріоритетних напрямків науки і техніки та інноваційної діяльності в Україні здійснюється підготовка, розробка і реалізація державних програм науково-технічного та інноваційного розвитку, визначення соціально-економічних цілей наукових, науково-технічних досліджень, на основі яких формують відповідну політику країни в цілому, окремих регіонів, видів економічної діяльності, стратегічних суб'єктів господарювання, особливо інноваційних підприємств, які мають високі технології.

На другому і третьому рівнях передбачається підготовка галузевими і регіональними структурами (управліннями) внутрішніх програм розвитку з урахуванням цілей і завдань відповідних програм вищого рівня і визначення узагальнюючих показників науково-технічного та інноваційного розвитку.

На четвертому рівні суб'єкти господарювання – підприємства, організації, їх об'єднання - формують, виходячи з визначених стратегічних орієнтирів, власні програми науково-технічного та інноваційного розвитку.

Відносно конкретних затверджених програм розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності в країні насамперед доцільно назвати такі, що стосуються розробки і впровадження технологій 5 і 6 технологічного укладів: «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» від 2004 року, Національна програма інформатизації від 1998 року, Державна програма прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008-2012 роки від 2007 року; Державна цільова економічна програма «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009–2013 роки від 2008 року, Державна цільова науково-технічна програма проведення досліджень в Антарктиці на 2011–2020 роки від 2010 року; Державна цільова науково-технічна програма впровадження і застосування грід-технологій на 2009–2013 роки. від 2009 року; Державна цільова науково-технічна програма «Нанотехнології та наноматеріали» на 2010–2014 роки від 2009 року; комплексні програми наукових досліджень інноваційної спрямованості, серед яких: «Мінеральні ресурси України та їх видобування», «Новітні медико-біологічні проблеми та навколишнє середовище людини», «Створення ефективних

Таблиця 2. **Базове нормативно-правове забезпечення розробки і реалізації державних цільових програм формування інноваційної моделі економіки в Україні**

Закони України	Розпорядження Кабінету Міністрів України, постанови ВР України, укази Президента України
«Про державні цільові програми» від 18.03.2004 «Про місцеві державні адміністрації» від 1999 р. «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 «Про державне регулювання у сфері трансферу технологій» від 29.11.2005 «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000	Постанови Верховної Ради України: «Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності в Україні» від 16.06.2004 № 1786. «Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України» від 13.07.1999 № 916-XIV. Розпорядження Кабінету Міністрів України: «Концепція розвитку національної інноваційної системи» від 17.06.2009 р. № 680-р. Укази Президента України: «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.04.2006 «Про стан науково-технологічної сфери та заходи щодо забезпечення інноваційного розвитку України» від 11.07.2006 № 606 Постанова ВР України «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» від 17 лютого 2009 р. № 965-VI Постанова Кабінету Міністрів України «Державна стратегія регіонального розвитку до 2015 р.» від 21.07.2006 №1001

інтелектуальних інформаційних технологій, високопродуктивних ЕОМ та засобів захисту інформації» від 2004 року; Державна науково-технічна програма «Створення нових елементів і пристроїв електронної техніки спеціального призначення для виявлення компонентів ракетного палива та вибухових речовин, а також сучасних систем свідчення інформації»; Державна цільова програма розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки від 2008 року; Програма «Формування національного інноваційного середовища «Кільце знань» у 2007 році тощо.

В Україні накопичено досвід розробки й реалізації програмних документів щодо забезпечення становлення, функціонування і розвитку інноваційної сфери та ефективного використання науково-технічного потенціалу країни, заснованих на законах України, постановах Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України (табл. 2), інших нормативно-правових документах.

Водночас на сьогодні при розробці державних цільових програм, на жаль, спостерігається певна фрагментаризація та розходження в системному прогнозуванні економічного і соціального розвитку та інноваційної діяльності. Державні замовники програм, якими є переважно міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, не надто зацікавлені в оптимізації їх кількості та приведенні до вимог законодавства, оскільки це дозволяє розглядати невиконання програмних завдань та заходів їх реалізації як наслідок відсутності коштів, що виключає ймовірність настання відповідальності за неефективне виконання програми. В окремих випадках програми стають підставою для додаткового фінансування основних функцій цих органів за рахунок коштів державного бюджету. Це пов'язано головним чином з відсутністю дієвого механізму контролю за розробкою, прийняттям та реалізацією державних цільових програм. Впорядкування механізму формування, прийняття та контролю за реалізацією цих програм, що фінансуються з державного бюджету, ефективного використання й повернення бюджетних коштів шляхом прискореного впровадження результатів реалізації програмних заходів стає вкрай важливим, в тому числі з огляду на чергову світову фінансову та економічну кризу.

У доповіді колишнього керівника Рахункової палати України В.К.Симоненко на IV з'їзді Спілки економістів України у 2010 році зазначено: «...За роки незалежності із прийнятих близько 500 державних програм, як показали наші дослідження, не виконано ні однієї. У результаті величезні, за нашими мірками, державні засоби використані украй неефективно, що веде до втрат високотехнологічних, наукоємних, конкурентоспроможних галузей народного господарства. При існуючий системі організації, розробки, виконання і контролю ми приречені на невиконання будь-якої державної програми при будь-яких джерелах їх фінансування» [2, с. 86].

Наприклад, у 2007 році із 19 проектів бюджетної програми «Фінансова підтримка інноваційних та інвестиційних проектів з впровадження передових технологій, які реалізуються в галузях промисловості, в тому числі технологічними парками через механізми здешевлення кредитів» (фінансування за рахунок коштів Держбюджету на загальну суму 144500,0 тис. грн.), тільки три можна визнати інноваційними. Бюджетну програму «Утримання регіональних центрів інноваційного розвитку та впровадження регіональних і галузевих інноваційних програм» (рішення про надання державної фінансової підтримки на впровадження було прийнято для однієї регіональної та двох галузевих програм) профінансовано на 36% від запланованого тощо.

Це також підтверджується Указом Президента України «Про роботу центральних органів виконавчої влади з планування та виконання державних цільових програм» від 2009 року [3], в якому вказано на наявність значних системних недоліків у цій сфері, до яких віднесено такі:

1) відсутність ефективних механізмів контролю за розробленням центральними органами виконавчої влади державних цільових програм (ДЦП), що приводить до того, що більшість із затверджених програм не відповідають вимогам Закону України «Про державні цільові програми» [1]; вони, зокрема, не визначають конкретних заходів, обсягів, джерел фінансування, державних замовників, відповідальних виконавців, очікуваних результатів тощо;

2) процесу фінансування державних цільових програм бракує системності та пропорційності, зокрема:

– недосконалим є механізм фінансування цих програм, основний принцип якого полягає у дотриманні граничних обсягів фінансування розпорядника бюджетних коштів, який є державним замовником чи виконавцем відповідної програми, а не забезпечення обсягів фінансування, передбачених програмою;

– нерівномірність фінансування програм протягом строку реалізації;

– бюджетні правопорушення та зловживання, у тому числі такі, як нецільове використання коштів державного бюджету, виділених на виконання окремих програм;

3) незадовільне звітування державних замовників і виконавців про хід виконання програм, зокрема:

– поширення практики ненадання заключних звітів про результати виконання ДЦП, строки виконання яких закінчилися;

– у звітах про результати виконання програм не наведено даних про досягнення очікуваних результатів, а також належних пояснень про причини недофінансування заходів програми.

Що стосується механізму узгодження економічних інтересів учасників інноваційного процесу при формуванні комплексних цільових програм на основі методичного забезпечення їх розробки й реалізації, то на сьогодні є відповідний базис, розроблений вітчизняними фахівцями (див. табл. 3).

З переліку методичних розробок табл. 3, які регламентують процес розроблення цільових програм розвитку країни, регіону, виду економічної діяльності, науково-технічної та інноваційної сфер, змісту та сутності цих розробок, стає зрозуміло, що в Україні є методичне забезпечення розробки і реалізації програм. Однак на практиці необхідним є інше: якісне дотримання їх основних положень, коригування і подальше удосконалення з урахуванням особливостей та змін пріоритетів в сучасній економіці; приведення державних цільових програм у відповідність до Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України (у табл. 3 [9]).

З метою формування інноваційної моделі економіки, підвищення рівня наукоємності та прискорення розвитку високотехнологічних галузей, нарощення випуску імпортозамінної конкурентоспроможної вітчизняної продукції вважаємо за доцільне вжити такі першочергові фінансово-економічні та організаційно-управлінські заходи реалізації державних цільових програм:

фінансово-економічні:

– створення на державному й регіональному рівнях належної інфраструктури фінансування як базової компоненти, що забезпечує економічне середовище для розвитку підприємництва, інвестування і підтримки інноваційної діяльності, а саме низки фондів: венчурного, інноваційного (або фонду інвестування інноваційної діяльності) гарантування кредитів для реалізації інноваційних проектів, стабілізаційного щодо реалізації інноваційних проектів і програм, інноваційного банку тощо;

– державні програми, що мають виконуватися з використанням коштів державного бюджету, мають подаватися Кабінетом Міністрів України разом з проектом закону про Державний бюджет України на плановий бюджетний рік. Насправді ж законом про державний бюджет затверджуються лише цільові програми, які у плановому бюджетному році планують фінансувати з використанням коштів держбюджету. Процедуру розроблення і затвердження паспорту такої бюджетної цільової програми на виконання положень Бюджетного кодексу України було запроваджено Розпорядженням Кабінету Міністрів від 14.09.2002 №538-р «Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі» [11]. Цим нормативним документом визначено, що в паспорті бюджетної програми встановлюється мета, завдання, сума коштів для виконання програми, відповідальні виконавці, результуючі показники, напрями діяльності. Затверджується паспорт бюджетної програми спільним наказом Міністерства фінансів та головного розпорядника бюджетних коштів. Але відповідно до цих нормативних актів у жодному разі інноваційність таких цільових програм не визначається;

– необхідність виконання найважливіших інноваційних програм і проектів має забезпечуватися фінансуванням у повному обсязі завдяки державним коштам на засадах держзамовлення. Така форма вважається доцільною як у секторі фундаментальних досліджень, так і прикладних розробок у галузі високих технологій, які мають проривний характер і здатні внести значні зміни у підвищення технологічного рівня виробництва та конкурентоспроможності вітчизняних виробництв, продукції, товарів, послуг;

– у зв'язку з гострим дефіцитом бюджетних коштів їх планування на виконання науково-технічних програм і впровадження інноваційних проектів, по-перше, має здійснюватися на прозорій конкурсній основі. Проте реалізація ідеї щодо впровадження інноваційної моделі розвитку економіки на основі традиційного підходу до складання державного бюджету шляхом затвердження видатків загальною сумою в цілому на розробку і впровадження цільових програм у певному виді економічної діяльності (наприклад, загальною сумою на розробку новітніх технологій в АПК, у сфері транспортного комплексу, екологічної безпеки тощо), на наш погляд, є ненадійною. За такого підходу не зрозуміло, які програми і проекти затверджуються для фінансування за державні кошти, яка їх мета, хто виконавці, які терміни виконання і, головне, чи відповідають ці проекти сучасному інноваційному рівню. За законом «Про державний бюджет» невідомо, в якому стані готовності перебувають перехідні інноваційно-інвестиційні проекти на момент затвердження фінансування на наступний бюджетний рік, яку частину нових проектів включено до фінансування за бюджетні кошти, які проекти морально застаріли через тривалий час їхнього недофінансування у попередні роки. Тому при затвердженні бюджету України рекомендується формувати Бюджет інноваційного розвитку економіки України. У цьому фінансовому документі потрібно відобразити план впровадження нових і перехідних інноваційних програм і проектів із зазначенням обсягів фінансування у розрізі усіх джерел, у тому числі державних коштів, головних виконавців, строків виконання проектів і програм, очікуваних результатів від їх реалізації. Це дасть змогу контролювати використання державних коштів і стан впровадження найважливіших інноваційних проектів, визначити внесок підприємницького сектора у виробництво ВВП, завдяки інноваційному фактору та прогнозувати його динаміку;

– дотримання затвердженої у законодавстві України системи стимулів щодо науково-технічної та інноваційної діяльності й розроблення нових стимулів проведення технічного переозброєння і модернізації виробництва (фіскальна політика, механізми державних гарантій, прискореної амортизації, зниження або скасування мита на обладнання, що не виробляється в Україні та ввозиться з-за кордону тощо). До таких рекомендується віднести:

- спрямування не менш як 10% коштів, отриманих від приватизації державного майна, на фінансову підтримку інноваційних проектів, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави;
- компенсація державою різниці між ринковою та пільговою ставкою кредитування інноваційних проектів;
- всебічне сприяння діяльності технологічних парків шляхом законодавчого врегулювання проблемних питань, що виникають під час практичного застосування спеціального режиму інноваційної діяльності, у тому числі передбачених відповідним законом України [12], шляхом: звільнення від податку на додану вартість і від сплати ввізного мита; кошти отримані в іноземній валюті від реалізації продукції не підлягають обов'язковому продажу; розрахунки за експортно-імпортними операціями... проводити у строк до 150 календарних днів; надання фінансової підтримки шляхом: повного або часткового (до 50%) безвідсоткового кредитування; повної або часткової компенсації відсотків; прискореної амортизації основних фондів тощо;

організаційно-управлінські:

– формування довгострокових цільових програм здійснювати на основі визначених пріоритетів науки і техніки, інноваційного розвитку, викладених у законах України, стратегічних і програмних документах Кабінету Міністрів України, стратегіях розвитку видів економічної діяльності міністерств і відомств, стратегіях соціально-економічного розвитку регіонів;

– розробка програм технічного переозброєння, переоснащення та модернізації на високотехнологічній основі, насамперед стосовно видів економічної діяльності, які є стратегічними для економіки країни (гірничо-металургійний, хімічна промисловість, АПК), які спроможні випускати імпортозамінну конкурентоспроможну вітчизняну продукцію, наприклад, щодо машинобудування – виробництво електричного та електронного устаткування, засобів зв'язку, медичного устаткування, автомобілебудування; які є пріоритетними для економіки конкретного регіону;

– розробка Державної та регіональних програм формування спеціалізованих інноваційних кластерів, які об'єднують людей, наукові установи, освітні заклади, підприємства різних форм власності виключно на добровільних засадах, заради досягнення визначених пріоритетів інноваційної діяльності (державному, галузевому, регіональному). Відповідно до ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [13] Міністерством економіки України 29.08.2008 оприлюднено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення кластерів в Україні». Вже сьогодні обговорюється питання створення декількох національних інноваційних кластерів за такими напрямами: «Енергетика сталого розвитку», «Нові машини», «Технології інформаційного суспільства», «Біотехнічні системи» «Нові продукти харчування», «Розвиток транзитного потенціалу України», «Нові технологій природокористування та екологія», «Високотехнологічний розвиток сільського господарства і переробної промисловості»;

– сформувати і поширювати на електронних і паперових носіях базу даних (каталоги) про інноваційні проекти і програми за пріоритетними напрямами економічного розвитку кожного економічного регіону та інвестиційних проектів, спрямованих на забезпечення розвитку експортно орієнтованого виробництва та випуску імпортозамінної вітчизняної продукції, для залучення вітчизняних та

Таблиця 3. **Методичний базис розробки комплексних цільових програм інноваційного розвитку**

Назва методичної розробки	Мета методичної розробки
Методика оцінки ефективності виконання інноваційних проектів і діяльності технологічних парків від 21.11.2005 №434/668/442 [4]	моніторинг дії інноваційних проектів на підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки, оцінка ефективності функціонування технологічних парків.
Методичні рекомендації щодо розробки середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого і регіонального рівня від 09.07.2003 №442/279/180/ 298/449 [5]	розробка середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на галузевому і регіональному рівні центральними органами виконавчої влади і виконавчими органами місцевого самоврядування.
Методика проведення експертизи стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності і середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня від 23.12.2003 №840/382/528/ 459/688/513 [6]	встановлення єдиного порядку, основних методичних підходів до проведення експертизи стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного ріня на основі: – результатів прогнозно-аналітичних досліджень тенденцій світового науково-технологічного розвитку; – реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні, зіставлення їх з реальними потребами економіки України, можливостями і станом його інноваційного потенціалу.
Загальні рекомендації щодо розроблення регіональних програм інноваційного розвитку від 08.05.03 №114 [7]	організація процесу розроблення регіональних програм інноваційного розвитку для їх практичного використання Радою Міністрів АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями в ході розроблення та формування регіональних інноваційних програм
Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм від 16.03.2005 №62 [8]	визначає основні засади і вимоги щодо організації і проведення аналізу державних цільових програм (ДЦП) та їх проектів на наявність євроінтеграційної складової з метою застосування єдиних підходів до визначення відповідності положень програм критеріям євроінтеграційної складової та для проведення замовниками і виконавцями аналізу забезпечення фінансування євроінтеграційної складової.
Порядок розроблення та виконання державних цільових програм від 31.01. 2007 №106 [9]	визначає механізм розроблення, погодження, подання для затвердження та виконання державних цільових програм.
Порядок конкурсного відбору інвестиційних інноваційних, інфраструк-турних та інших проектів розвитку з метою надання у 2010 році державних гарантій для їх фінансування, затв. Мінекон. України від 10.08.2010 №40, Мінюст. України від 16. 08.2010 за №687/17982 2207 [10]	визначає механізм проведення на конкурсній основі відбору інвестиційних, інноваційних, інфраструктурних та інших проектів розвитку, що мають стратегічне значення і реалізація яких сприятиме розвитку економіки України, у т. ч. імпортозамінних і експортно орієнтованих галузей (далі - проекти), для фінансування яких суб'єкти господарювання державного сектора економіки в 2010 році залучатимуть запозичення під державні гарантії.

іноземних інвестицій. Наприклад, при Одеській облдержадміністрації розроблено і введено в дію електронний реєстр пропозицій інноваційно-інвестиційних проектів, спрямованих на вирішення проблем регіону в різних сферах його діяльності;

– розроблення і впровадження цільових програм впровадження новітніх технологій та обладнання в частині переоснащення ЖКГ, у тому числі систем централізованого водопостачання та водовідведення, енергопостачання тощо з метою скорочення втрат ресурсів і економії витрат, використовуючи форми і методи державно-приватного партнерства бізнесу і влади;

– розроблення програми «Підтримка розвитку ділової спроможності українських МСП в інноваційній сфері» щодо розбудови загальнонаціональної мережі консультативних, інформаційних і навчальних послуг для малих підприємств, у тому числі послуг on-line, а також загальнонаціональної мережі бізнес-інкубаторів з метою організації підтримки бізнесу в Україні у напрямках: надання рекомендацій владним і підприємницьким структурам з розвитку МСП, консультативно-методологічній підтримці з експортно-інвестиційної діяльності та залучення іноземних інвестицій, підвищення обізнаності МСП щодо інтернаціоналізації бізнесу в країні тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1.Закон України «Про державні цільові програми» від 18.03.2004 № 1621-IV / ВВР України, 2004, №25, ст. 352.

2.Симоненко В.К. Становление инновационной модели развития экономики Украины: проблемы центральной власти и регионов // Інвестиційно-інноваційний розвиток економіки регіону. Матеріали IV з'їзду Спілки економістів України та Міжнарод. наук.-практич. конфер. / За заг. ред. Сокольського В.В. – К: Спілка економістів України, 2010. – 410 с.

3. Указ Президента України «Про роботу центральних органів виконавчої влади з планування та виконання державних цільових програм» від 22.06.2009 №474/2009.

4. Методика оцінки ефективності виконання інноваційних проектів і діяльності технологічних парків від 21.11.2005 №434/668/442.

5. Методичні рекомендації щодо розроблення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого та регіонального рівня // Наказ від 09.07.2003 №442/279/180/298/449 Міністерства фінансів України, Національної академії наук України, Міністерства економіки з питань європейської інтеграції України, Міністерства з промислової політики України, Міністерства освіти та науки України.

6. Методика проведення експертизи стратегічних пріоритетних напрямів інноваційній діяльності і середньострокових пріоритетних напрямів інноваційній діяльності загальнодержавного рівня від 23.12.2003 №840/382/528/ 459 /688/513.

7. Загальні рекомендації щодо розроблення регіональних програм інноваційного розвитку, затв. наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 08.05.03 №114.

8. Методика визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм, затв. наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16.03.2005 №62, затв. Міністерством юстиції України 27 квітня 2005 за N 438/10718.

9. Порядок розроблення та виконання державних цільових програм, затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 року №106 (106-2007-п) / Офіційний вісник України, 2007, №8, Ст. 313.

10. Порядок конкурсного відбору інвестиційних інноваційних, інфраструктурних та інших проектів розвитку з метою надання у 2010 р. державних гарантій для їх фінансування, затв. Мінекон. України від 10.08.2010 №40, Мінюст. України від 16. 08.2010 за №687/17982 2207.

11. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі» від 14.09.2002 №538-р.

12. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» №3333-IV від 12.01.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http //zakon 1.rada. gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3333-15.

13. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» / ВВР України, 2004, №9, ст. 79.